

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

1. ОСНИВАЊЕ И ДЕЛАТНОСТ

Предузеће за трговину “Тигар Трговине” д.о.о., Пирот (у даљем тексту: “Предузеће”) настало је издвајањем организационог дела за трговину на велико и мало, из састава предузећа “Тигар“ А.Д., Пирот, у посебно правно лице. Предузеће је регистровано у Трговинском суду у Нишу, Решењем Фи. 1912/02, као друштво са ограниченом одговорношћу у коме 100% удела у капиталу поседује “Тигар“ а.д., Пирот. Предузеће као посебно правно лице послује од 1. априла 2005. године. У складу са променом законске регулативе, регистрација Предузећа је извршена у Агенцији за привредне регистре Републике Србије 22. априла 2005. године (бр. регистрације 9267).

Основна делатност Предузећа је малопродаја и veleпродаја робе углавном из производног програма предузећа из састава Тигар групе.

Седиште Предузећа је у Пироту, улица Николе Пашића бр. 213. На дан 31. децембра 2008. године Предузеће је имало 181 запослених радника (на дан 31. децембра 2007. године 186 запослена радника).

Порески идентификациони број (“ПИБ”) Предузећа је 102192385.

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРИКАЗИВАЊЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЕШТАЈА

У складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије (Службени гласник РС 46/2006), руководство Предузећа је саставило ове финансијске извештаје у складу са наведеним законом примењујући рачуноводствене принципе и опште прихваћену праксу у Републици Србији.

Преглед основних рачуноводствених политика је приказан у Напомени 3 уз ове финансијске извештаје.

Финансијски извештаји Предузећа су исказани у хиљадама динара (РСД). Динар представља функционалну валуту и валуту у којој се исказују финансијски извештаји у Републици Србији.

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Признавање и одмеравање прихода и расхода

Приходи се одмеравају по правичној вредности примљене накнаде или накнаде која ће се примити и представљају износе који се добијају за продату робу и извршене услуге у току редовног пословања, умањене за рабате, порез на додату вредност и друге порезе при продаји.

Приходи од продаје производа и роба се признају када се роба испоручи и када су значајни ризици и користи од власништва над њом пренете на купца.

Признавање расхода врши се истовремено са признавањем прихода ради којих су ти расходи настали (принцип сучељавања прихода и расхода).

3.2. Приходи и расходи по основу камата

Приходи и расходи по основу камата, укључујући затезну камату и остале приходе и остале расходе везане за каматоносну активу, односно каматоносну пасиву, обрачунавају се и евидентирају у билансу успеха у периоду на који се односе у складу са начелом узрочности.

3.3. Прерачунавање износа у страним средствима плаћања

Пословне промене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у динаре по званичном курсу важећем на дан сваке промене.

Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања се прерачунавају у њихову динарску противвредност по средњем курсу, важећем на дан биланса стања; осим ако

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

уговором о кредиту и финансијском лизингу није другачије прецизирано.

Позитивне и негативне курсне разлике настале по основу прерачунавања девизних износа књиже су у корист или на терет биланса успеха.

3.4. Нематеријална улагања

Нематеријална улагања су у књигама Предузећа исказана по набавној вредности, умањеној за акумулирану исправку вредности и евентуалне губитке од обезвређења.

Нематеријална улагања обухватају улагања у софтвер, лиценце и слична права стечена куповином и отписују се у року од 5 година.

3.5. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема исказују се по набавној вредности умањеној за акумулирану исправку вредности по основу амортизације.

Амортизација се равномерно обрачунава на набавну вредност основних средстава применом следећих годишњих стопа, са циљем да се средства у потпуности отпишу у току њиховог корисног века трајања:

Грађевински објекти	1.5% - 4%
Опрема	5,9% - 15%
Телекомуникациона опрема	7% - 11.3%
Теретни камиони	14.3%-16%
Путничка возила	12.5%-15,5%
Намештај	6,5%-16.5%
Рачунари	11%-20%

На крају 2008. године руководство Предузећа је дало процену преосталог века трајања основних средстава, и по том основу је извршена корекција амортизационих стопа и амортизације за 2008. годину за материјално значајне ставке.

На дан биланса стања, руководство Предузећа анализира вредности по којима су и сказана основна средства Предузећа. Уколико постоји индиција да је неко средство обезвређено, надокнадив износ те имовине се процењује како би се утврдио износ обезвређења. Уколико је надокнадив износ неког средства процењен као нижи од вредности по којој је то средство приказано, постојећа вредност тог средства се умањује до висине надокнадиве вредности.

Губитак по основу обезвређења вредности имовине признаје се као расход текућег периода и исказује се у оквиру осталих пословних расхода. Ако накнадно дође до ситуације да губитак због обезвређења признат у ранијим годинама не постоји или се смањено, вредност средства се повећава до ревидиране процене о његовој накнадној вредности, али тако да повећана вредност по којој се средство води не буде већа од вредности по којој би се средство водило да није био у претходним годинама признат утврђени губитак због обезвређивања средства.

Набавке некретнина и опреме евидентирају се по набавној вредности. Набавну вредност чини вредност по факури добављача, увећана за зависне трошкове набавке и трошкове довођења средстава у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и рабате.

Накнадни трошкови: трошкови замене делова некретнина и опреме (уградња нових резервних делова), трошкови адаптација, ремонта и генералних поправки признају се као повећање садашње вредности основног средства ако је вероватно да ће по том основу доћи до прилива будућих економских користи и ако се ти трошкови могу поуздано измерити. Трошкови текућег одржавања и оправки признају се као расход периода.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

3.6. Финансијски лизинг

Лизинг се класификује као финансијски лизинг у свим случајевима када се лизингом, на Предузеће, преносе у највећој мери сви ризици и користи који произилазе из власништва над средствима. Сваки други лизинг се класификује као оперативни лизинг. Средства која се држе по уговорима о финансијском лизингу се признају у билансу стања Предузећа по садашњој вредности минималних рата лизинга утврђених на почетку периода лизинга, ако су она мања од поштене вредности средства узетог на лизинг, у супротном се средства вреднују по поштеној вредности. Одговарајућа обавеза према даваоцу лизинга се укључује у биланс стања као обавеза по финансијском лизингу.

Плаћања по основу уговора о оперативном лизингу признају се равномерно као трошак током периода трајања лизинга.

3.7. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Нето продајна вредност је цена по којој залихе могу бити продате у нормалним условима пословања након умањења цене за трошкове продаје.

Залихе робе у магацинима се воде по велепродајним ценама. На крају обрачунског периода њихова вредност се своди на набавну вредност путем алокације припадајућег дела разлике у цени на велико, израчунате на просечној основи, између набавне вредности продате робе и робе на залихама.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вредности залиха у случајевима када се оцени да је потребно свести вредност залиха на њихову нето продајну вредност. За оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима врши се одговарајућа исправка вредности, или се у целости отписују.

3.8. Финансијски инструменти

Финансијски инструменти се иницијално вреднују по фер вредности, увећаној за трошкове трансакција (изузев финансијских средстава или финансијских обавеза које се вреднују по фер вредности кроз биланс успеха), који су директно приписивани набавци или емитовању финансијског средства или финансијске обавезе.

Финансијска средства и финансијске обавезе се евидентирају у билансу стања Предузећа, од момента када се Предузеће уговорним одредбама везало за инструмент. Куповина или продаја финансијских средстава признаје се применом обрачуна на датум поравнања, односно датум када је средство испоручено другој страни.

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструмената реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када је обавеза предвиђена уговором испуњена, отказана или истекла.

Потраживања од купаца

Потраживања од купаца исказана су по њиховој номиналној вредности, умањеној за исправке вредности ненаплативих потраживања.

Исправка вредности потраживања од купаца се врши на терет биланса успеха за сва потраживања од домаћих купаца и купаца у иностранству која нису наплаћена у року од 180 дана од датума доспећа, умањена за износ обавеза према тим купцима. Ненаплатива потраживања се отписују на основу судске одлуке, према договору о поравнању између уговорних страна или на основу одлуке Управног одбора Предузећа.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима се процењују по њиховој номиналној вредности.

Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима исказују се у номиналном износу умањеном за отплате и увећаном за доспеле неотплаћене камате, и евентуално за затезне камате.

Текући порез на добит

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добитак важећим у Републици Србији.

Порез на добитак у висини од 10% се плаћа на пореску основицу утврђену пореским билансом. Пореска основица приказана у пореском билансу укључује добитак приказан у званичном билансу успеха и корекције дефинисане пореским прописима Републике Србије.

Текући порез на добит (наставак)

Порески прописи Републике Србије не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода могу се пренети на рачун добитака из будућих обрачунских периода, али не дуже од десет година.

Одложени порез на добит

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према билансу стања, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе имовине и обавеза у билансу стања и њихове књиговодствене вредности. Важеће пореске стопе на датум биланса стања се користе за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све опорезиве привремене разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пренетог губитка и пореских кредита на порески биланс, који се могу преносити до степена до којег ће вероватно постојати опорезиви добитак на терет кога се одложена пореска средства могу искористити.

Одложени порез се књижи на терет или у корист биланса успеха, осим када се односи на позиције које се књиже директно у корист или на терет капитала, и у том случају се одложени порез такође распоређује у оквиру капитала.

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају износе плаћене за порезе на имовину и друге порезе и доприносе који се плаћају у складу са републичким и општинским прописима.

3.9. Правична (фер) вредност

Финансијски извештаји су приказани по методу првобитне набавне вредности, укључујући корекције и резервисања у циљу свођења позиција средстава на реалну вредност. Пословна политика Предузећа је да обелодани информације о правичној вредности активе или пасиве за коју постоје званичне тржишне информације и када се правична вредност значајно разликује од књиговодствене вредности. Не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност код куповине и продаје финансијске активе или пасиве пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Стога, правичну вредност није могуће поуздано утврдити. По мишљењу руководства, износи у финансијским извештајима одражавају реалну вредност која је у датим околностима најверодостојнија и најкориснија за потребе финансијског извештавања у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

3.10. Бенефиције за запослене

Порези и доприноси фондовима за социјалну сигурност запослених

У складу са прописима који се примењују у Републици Србији, Предузеће је у обавези да плаћа доприносе државним фондовима којима се обезбеђује социјална сигурност запослених. Ове обавезе укључују доприносе за запослене на терет послодавца у износима обрачунатим по стопама прописаним релевантним законским прописима. Предузеће је, такође, обавезно да од бруто плата запослених обустави доприносе и да их, у име запослених, уплати тим фондовима. Доприноси на терет послодавца и доприноси на терет запосленог се књиже на терет расхода периода на који се односе.

Обавезе по основу отпремнина

Предузеће је у обавези да исплати запосленима отпремнине, у зависности од година рада проведених у предузећу, у висини од три зараде које је запослени остварио у месецу који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, односно у висини просечне месечне зараде исплаћене у Предузећу за месец који претходи месецу у којем се исплаћује отпремнина, ако је то за запосленог повољније.

Поред наведеног, Предузеће је и у обавези да исплати јубиларне награде за 20 и 30 година рада у Предузећу и по одласку у пензију, плативе у златним новчићима од 3, 6 односно 9 грама злата.

3.11. ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈ ОДОБРЕН ЗА ИЗДАВАЊЕ ДАНА 27.02.2009. ГОДИНЕ

4. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Приходи од продаје робе на домаћем тржишту	786.420	618,148
Прих. од продаје роба и услуга правним лицима	141	915
Приходи од продаје осталих услуга	14.718	6,656
	801.279	625,719

5. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Накнадно одобрени рабати по основу набавке робе	30.570	18,663
Приходи од закупнина	4.182	2,936
Остали пословни приходи	-	-
	34.752	21,599

6. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава 31. децембра	
	2008.	2007.
Трошкови помоћног материјала и амбалаже	4.660	1,995
Трошкови горива и енергије	9.573	8,621
Трошкови режијског материјала	3.429	3,454
	17.662	14,070

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

7. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Трошкови амортизације	15.275	12,799
Трошкови дугорочних резервисања	/	446
	15.275	13,245

8. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Трошкови бруто зарада	96.226	82,693
Трошкови пореза и доприноса на зараде на терет послодавца	17.688	15,210
Накнаде по основу уговора о делу	136	180
Трошкови превоза на посао	3.542	2,024
Јубиларне награде	83	180
Путни трошкови и дневнице	2.059	2,751
Остали лични расходи	2.114	2,374
	121.848	105,412

9. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У хиљадама динара	
	За годину која се завршава	
	31. децембра	
	2008.	2007.
Трошкови транспортних услуга	3.159	2,008
ПТТ услуге	4.569	4,505
Трошкови одржавања и оправки	4.267	4,982
Трошкови закупнина	10.728	13,075
Трошкови сајмова	1.561	982
Трошкови рекламе и пропаганде	5.694	7,665
Трошкови комуналних услуга	809	797
Остале производне услуге	7	11
Здравствене услуге	497	332
Трошкови стручног образовања	1.121	280
Трошкови физичког обезбеђења фабрике	538	507
Трош. стручне експертизе из области менаџмента и на пољу иновација	3.019	7,474
Остале непроизводне услуге	/	-
Трошкови репрезентације	1.353	1,733
Премије осигурања	1.700	1,762
Трошкови платног промета	1.576	1,806
Трошкови пореза и доприноса	2.589	4,234
Судски трошкови и трошкови вештачења	1	12
Стипендије и кредити студентима и ученицима	26	33
Трош. Зајед.функција у оквиру матичне компаније	14.860	12,667
Остало	3.432	2,919
	61.506	67,784

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

10. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

У хиљадама динара
За годину која се завршава
31. децембра

	2008.	2007.
Приходи од камата	2.301	1.315
Позитивне курсне разлике	1.135	1.365
	3.436	2.680

11. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

У хиљадама динара
За годину која се завршава
31. децембра

	2008.	2007.
Расходи од камата	8.054	13.874
Негативне курсне разлике	10.089	2.130
	18.143	16.004

12. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

У хиљадама динара
За годину која се завршава
31. децембра

	2008.	2007.
Добици од продаје некретнина, постројења и опреме	5.996	4.626
Вишкови робе	543	23
Наплаћена отписана потраживања	-	-
Остали приходи	1.423	1.134
Приходи од смањења обавеза и укид. дугор. резервис.	69426	/
	77.388	5,783

13. ОСТАЛИ РАСХОДИ

У хиљадама динара
За годину која се завршава
31. децембра

	2008.	2007.
Губици по основу расходовања основних средстава	276	786
Исправка вредности потраживања од купаца	4.564	1.387
Обезвређење вредности робе	1.046	1.584
Остали расходи	1.280	3,688
Расходи по основу отписа робе	12.633	
	19.799	7,445

14. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

а) Компоненте пореза на добитак :

	2008.	2007.
Текући порез	(258)	-
Одложени порез	(104)	(167)
	(362)	(167)

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

б) Компоненте одложених пореских средстава/(обавеза) :

Одложене пореске обавезе на дан 31. децембра 2008. године у износу од 810 хиљада динара се односе на привремене разлике између основице по којој се основна средства и нематеријална улагања признају у пореском билансу и износа по којима су та средства исказана у финансијским извештајима Предузећа.

	У хиљадама динара	
	2008.	2007.
Разл. између вред. сред. у пореске и рачуновод. сврхе	(810)	(706)
	<u>(810)</u>	<u>(706)</u>

г) Промене на одложеним пореским обавезама:

	У хиљадама динара
	2008.
Стање на дан 1. јануара	(706)
Разлика између рачуноводствене и пореске амортизације	(104)
Стање на дан 31. децембра	<u>(810)</u>

На дан 31. децембра 2008. године Предузеће није исказало одложена пореска средства по основу улагања у основна средства у укупном износу од 16,284 хиљада динара, услед неизвесности да ће будући опорезиви добици, на терет којих се одложена пореска средства могу искористити, бити расположиви. Напред наведени порески кредити истичу у следећим периодима:

Година Настанка	Година истека	Порески Кредити
- 2005	2015	1,818
- 2006	2016	3,772
- 2007	2017	4,705
- 2008	2018	5,989
		<u>16,284</u>

15. НЕКРЕТНИНЕ, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У хиљадама динара					
	Грађевински објекти	Опрема	Осн. сред. у припреми и аванси	Учагања у туђе објекте	Укупно основна средства	Нематер. улагања
Набавна вредност						
Стање 1. јануара 2008. године	100,076	96,477	22,204	2,333	221,090	25,867
Набавке	43,013	15,284	98,175		156,472	36,249
Пренос	12,384	33,471		2,695	48,550	
Отуђења и расходовања	<u>(6,122)</u>	<u>(3,230)</u>	<u>(106,874)</u>		<u>(116,226)</u>	<u>(58,297)</u>
Стање 31. децембра 2008.	<u>149,351</u>	<u>142,002</u>	<u>13,505</u>	<u>5,028</u>	<u>309,886</u>	<u>3,819</u>
Исправка вредности						
Стање 1. јануара 2008. године	4,934	20,044	-	899	25,877	1,771
Амортизација	1,562	12,119	-	511	14,192	764
Отуђења и расходовања	<u>(303)</u>	<u>(963)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(1,266)</u>	<u>-</u>
Стање 31. децембра 2008. године	<u>6,193</u>	<u>31,200</u>	<u>-</u>	<u>1,410</u>	<u>38,803</u>	<u>2,535</u>
Садашња вредност						
- 31. децембра 2008. године	<u>143,158</u>	<u>110,802</u>	<u>13,505</u>	<u>3,618</u>	<u>271,083</u>	<u>1,284</u>
- 1. јануар 2008. године	<u>95,142</u>	<u>76,433</u>	<u>22,204</u>	<u>1,434</u>	<u>195,213</u>	<u>24,096</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

16. ЗАЛИХЕ

	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Роба	385.920	251.806
Дати аванси	1.528	3.128
	387.448	254.934

16а. СРЕДСТВА НАМЕЊЕНА ПРОДАЈИ

	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Грађевински објекти прибављени ради продаје	3.671	3.670
Опрема прибављена ради продаје	445	12.320
	4.116	15.990

17. ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Потраживања од повезаних правних лица	3.218	1.487
Потраживања од купаца у земљи	242.742	127.202
Потраживања за камате	/	-
Потраживања од радника за робне кредите	10.733	9.940
Остала потраживања од запослених	2.670	1.909
Остала потраживања	2.008	3.366
	261.371	143.904
Исправка вредности потраживања	(12.878)	(8.314)
	248.493	135.590

18. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Текући рачуни:		
- у динарима	6.409	5.076
- у девизама	31	1
Благајна	55	40
Остала новчана средства	6.129	4.566
	12.624	9.683

19. ПРОМЕНЕ НА ИСПРАВКАМА ВРЕДНОСТИ

Кретања на исправци вредности потраживања од купаца у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2008. су дата у наредном прегледу:

	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Стање на почетку периода	8.314	6.927
Наплаћена отписана потраживања	/	-
Исправке на терет текућег обрачунског периода	4.564	1.387
Стање на крају периода	12.878	8.314

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

20. УДЕЛИ

Основни капитал Предузећа састоји се од удела у новцу и удела у стварима извршеним 100% од стране оснивача предузећа „Тигар“ А.Д., Пирот.

Удели у новцу у износу од USD 5,000.00 и EUR 116,147.22 и удели у стварима у износу од EUR 2,718,450.00 регистровани су у Агенцији за привредне регистре Републике Србије (број регистрације 9267).

21. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Дугорочна резервисања, која на дан 31. децембра 2008. године износе 4,473 хиљада динара у потпуности се односе на дугорочна резервисања за накнаде запосленима по основу законских отпремнина за одлазак у пензију.

Претпоставке коришћене у процени актуара су следеће:

	2008.	2007.
Номинална дисконтна стопа	12%	9%
Очекивана стопа номиналног раста зарада	2%	2%
Кретања на дугорочним резервисањима за накнаде запосленима су била следећа:		
	У хиљадама динара	
	2008.	2007.
Стање на дан 1. јануара	5.400	4,954
Додатно резервисање за текућу годину	(927)	446
Стање на дан 31. децембра	4.473	5,400

22. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

Обавезе по основу финансијског лизинга

	У хиљадама динара 31. децембар 2008.	
	Минимална вредност лизинга	Сад. вредност минималних лизинг рата
Обавезе по основу финансијског лизинга:		
До 1 године	2,483	2,102
Од 2 до 5 година	4,469	4,037
	6,952	6,139
Минус: будући трошкови кредитирања	(813)	-
	6,139	6,139
Садашња вредност обавезе		
Минус: Обавезе које доспевају за измирење у року од 12 месеци		(2,102)
Обавезе које доспевају за измирење након 12 месеци		4,037

23. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Краткорочни кредити у земљи	88.601	79,236
Текућа доспећа лизинга	2.102	2,297
	109.709	
Обав. према мат. пред. примљене позајмице	200.412	81,533

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

Обавезе према матичном предузећу исказане на дан 31. децембра 2008. године у износу од 109.709 хиљада динара односе се на бескаматне позајмице од матичног предузећа са роком доспећа до годину дана.

Краткорочни кредити

Кредитор	Каматна стопа	Валута		У хиљадама динара	
		Ознака	Износ	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Societe Generale Banka Srbija A.Д., Београд	тримесечни EURIBOR + 4.45% годишње	EUR	1,000,000	88.601	79,236
				<u>88.601</u>	<u>79,236</u>

Обавезе по основу краткорочног кредита у износу од 88,601 хиљада динара доспевају за плаћање 31. августа 2009. године. Инструмент обезбеђења отплате наведеног кредита је јемство матичне компаније „Тигар“ а.д., Пирот.

24. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Добављачи – повезана правна лица	460.836	316,442
Добављачи у земљи	28.087	28,280
Примљени аванси, депозити и кауције	3.234	3,166
Остале обавезе из пословања	314	100,976
Добав. У иностранству Тигар група	8.691	
	<u>501.162</u>	<u>448,864</u>

25. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Обавезе за бруто зараде	10.101	10,049
Остале краткорочне обавезе према запосленима	310	188
Обавезе за камате	-	632
Унапред обрачунати трошкови	1.411	1,785
Остала пасивна временска разграничења	2.033	370
Обавезе за обрачунати ПДВ	809	-
Обавезе по основу пореза на добит	(46)	-
	<u>14.710</u>	<u>13,024</u>

26. ОДНОСИ СА ПОВЕЗАНИМ ЛИЦИМА

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Потраживања		
Купци у земљи и иностранству	3.218	1,487
Потраживања за краткорочне финансијске пласмане	-	-
	<u>3.218</u>	<u>1,487</u>
Обавезе		
Добављачи	460.836	316,442
Остале обавезе	109.709	100,976
	570.545	417,418
	<u>567.327</u>	<u>415,931</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

	У хиљадама динара 2008.
Приходи	
Приходи од продаје производа и услуга	141
	<u>141</u>
Расходи	
Трошкови заједничких функција	(14,860)
	<u>(14,860)</u>
Нето приход	<u><u>11,719</u></u>

27. СТАТУСНА ПРОМЕНА

На Управном одбору Тигар а.д. одржаном 29.12.2008. године донета је одлука о статусној промени спајања зависних предузећа Тигар Трговине д.о.о. и Тигар Експорт Импорт д.о.о. уз припајање новооснованом предузећу Тигар Траде д.о.о.

28. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНА

Предузеће Тигар Трговине д.о.о. Пирот брише се из Регистра привредних субјеката 16.јануара 2009. године због статусне промене спајања уз припајање новооснованом предузећу Привредно друштво за трговину „Тигар Траде“ д.о.о., са ограниченом одговорношћу Пирот, Николе Пашића бр. 213, са матичним бројем 20482346.

29. ФИНАНСИЈСКИ ИНСТРУМЕНТИ И ЦИЉЕВИ УПРАВЉАЊА РИЗИЦИМА

Управљање ризиком капитала

Не постоји формални оквир за управљање ризиком капитала Предузећа. Руководство Предузећа разматра капитални ризик, на основама ублажавања ризика и уверења да ће Предузеће бити у могућности да одржи принцип сталности пословања, истовремено максимизирајући повећање профита власника, преко оптимизације дуга и капитала. Структура капитала Предузећа састоји се од дуговања, укључујући дугорочне кредите образложене у напмени 22, осталих дугорочних обавеза, готовине и готовинских еквивалената и капитала који се приписује власницима, а који укључује уделе, остали капитал, резерве као и нераспоређени добитак. На основу тог прегледа Предузеће уравниотржава структуру капитала преко исплате дивиденди, нових дугорочних инвестиција као и узимања нових кредита или откупа постојећих.

Лица која контролишу финансије на нивоу Предузећа врше преглед структуре капитала на годишњем нивоу. Као део тог прегледа, руководство Предузећа разматра цену капитала и ризик повезан са врсотм капитал.

Показатељи задужености Предузећа са стањем на крају године били су следећи:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Задуженост а)	94.740	87.061
Готовина и готовински еквиваленти	(12.624)	(9.683)
	<u>82.116</u>	<u>77.378</u>
Капитал б)	<u>202.715</u>	<u>86.415</u>
Рацио укупног дуговања према капиталу	<u>0,41</u>	<u>0,90</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

31. децембар 2008. године

- а) Дуговање се односи на дугорочне кредите и остале финансијске обавезе.
 б) Капитал укључује уделе, остали капитал, резерве као и акумулирани добитак.

Значајне рачуноводствене политике у вези са финансијским инструментима

Детаљи значајних рачуноводствених политика, као и критеријуми и основе за признавање прихода и расхода за све врсте финансијских средстава и обавеза обелодањени су у напомени 3 ових финансијских извештаја.

Категорије финансијских инструмената

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Финансијска средства		
Дугорочни финансијски пласмани		
Потраживања од купаца	233.082	120.375
Остала потраживања	15.411	15.205
Готовина и готовински еквиваленти	12.624	9.683
	<u>261.117</u>	<u>145.263</u>
Финансијске обавезе		
Дугорочни кредити	4.037	5.528
Обавезе из пословања	501.472	449684
Текућа доспећа дугорочних кредита	200.412	81.533
	<u>705.921</u>	<u>536.745</u>

Основни финансијски инструменти Предузећа су готовина и готовински еквиваленти, потраживања, финансијски пласмани који настају директно из пословања Предузећа, као и дугорочни зајмови, обавезе према добављачима и остале обавезе чија је основна намена финансирање текућег пословања Предузећа. У нормалним условима пословања Предузеће је изложено ниже наведеним ризицима.

Циљеви управљања финансијским ризицима

Финансијски ризици укључују тржишни ризик (девизни и каматни), кредитни ризик, и ризик ликвидности. Финансијски ризици се сагледавају на временској основи и превасходно се избегавају смањењем изложености Предузећа овим ризицима. Предузеће не користи никакве финансијске инструменте како би избегло утицај финансијских ризика на пословање из разлога што такви инструменти нису у широкој употреби, нити постоји организовано тржиште таквих инструмената у Републици Србији.

Тржишни ризик

У свом пословању Предузеће је изложено финансијским ризицима од промена курса валута и промена каматних стопа.

Изложеност тржишном ризику се сагледава преко анализе сензитивности. Није било значајнијих промена у изложености Предузећа тржишном ризику, нити у начину на који Предузеће управља или мери тај ризик.

Девизни ризик

Предузеће је изложено девизном ризику првенствено преко готовине и готовинских еквивалената, потраживања од купаца, дугорочних кредита и обавеза према добављачима који су деноминирани у иностраној валути. Предузеће не користи посебне финансијске инструменте као заштиту од ризика, обзиром да у Републици Србији такви инструменти нису уобичајени.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

Стабилност економског окружења у којем Предузеће послује, у великој мери зависи од мера Владе Републике Србије у привреди, укључујући и успостављање одговарајућег правног и законодавног оквира.

Књиговодствена вредност монетарних средстава и обавеза исказаних у иностраној валути на датум извештавања у Предузећу биле су следеће:

	Средства		У хиљадама динара Обавезе	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
EUR	31	1	94.740	87.060
USD			8.691	
	31	1	103.431	87.060

Предузеће је осетљиво на промене девизног курса евра (EUR) и америчког долара (USD). Следећа табела представља детаље анализе осетљивости Предузећа на пораст и смањење од 10% курса динара у односу на дату страну валуту. Стопа осетљивости од 10% се користи при интерном приказивању девизног ризика и представља процену руководства разумно очекиваних промена у курсевима страних валута. Анализа осетљивости укључује само ненамирена потраживања и обавезе исказане у иностраној валути и усклађује њихово превођење на крају периода за промену од 10% у курсевима страних валута. Позитиван број из табеле указује да повећање резултата текућег периода у случајевима када динар јача у односу на валуту о којој се ради. У случају слабења динара од 10% у односу на дату страну валуту, утицај на резултат текућег периода био би супротан оном исказаном у претходном случају.

	31. децембар 2008.				30. децембар 2007.			
	EUR утицај		USD утицај		EUR утицај		USD утицај	
	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%	-10%
Добитак/губитак	(9.460)	9.460	(869)	869	(8.687)	8.687	-	-
Остале резерве	-	-	-	-	-	-	-	-

Осетљивост Предузећа на промене у страним валутама повећала се у текућем периоду, углавном на основу ефеката номиналног пораста обавеза исказаних у еврима које се највећим делом односи на повећање краткорочних кредита (напомена 23).

Ризик од промене каматних стопа

Предузеће је изложено ризику од промене каматних стопа на средства и обавезе код којих је каматна стопа варијабилна. Овај ризик зависи од финансијског тржишта те Предузеће нема на располагању инструменте којим би ублажило његов утицај.

Књиговодствена вредност финансијских средстава и обавеза на крају посматраног периода дата је у следећем прегледу:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Финансијска средства		
<i>Некаматносна</i>		
Дугорочни финансијски пласмани		
Потраживања од купаца	233.082	120.375
Остала потраживања	15.411	15.205
Готовина и готовински еквиваленти	12.624	9.683
	261.117	145.263

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочни финансијски пласмани		
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Готовина и готовински еквиваленти		
	<u>261.117</u>	<u>145.263</u>
Финансијске обавезе		
<i>Некаматносне</i>		
Обавезе према добављачима	501.472	449.684
Остале финансијске обавезе	<u>109.709</u>	<u>-</u>
	611.181	449.684
<i>Фиксна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити		
Текућа доспећа дугорочних кредита		
Краткорочни кредити	<u>88.601</u>	<u>79.236</u>
<i>Варијабилна каматна стопа</i>		
Дугорочни кредити	4.037	5.528
Текућа доспећа дугорочних кредита	<u>2.102.</u>	<u>2.297</u>
	6.139	7.825
	<u>705.921</u>	<u>536.745</u>

Кредитни ризик

Управљање потраживањима од купаца

Предузеће је изложено кредитном ризику који представља ризик да дужници неће бити у могућности да дуговања према Предузећу измире у потпуности и на време, што би имало за резултат финансијски губитак за Предузеће. Изложеност Предузећа овом ризику ограничена је на износ потраживања од купаца на дан биланса. Потраживања од купаца састоје се од великог броја комитентата, од којих се највећи део односи на Агромаркет.

Најзначајнији купци представљени су у следећој табели:

	У хиљадама динара	
	31. децембар 2008.	31. децембар 2007.
Агромаркет	19.815	13
Високпромет	11.519	345

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2008. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	129.872		129.872
Доспела, исправљена потраж. од купаца		(12.878)	(12.878)
Доспела, неисправљена потраж. од купаца	<u>116.088</u>		<u>116.088</u>
	<u>245.960</u>	<u>(12.878)</u>	<u>233.082</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

Структура потраживања од купаца на дан 31. децембра 2007. године приказана је у табели која следи:

	У хиљадама динара		
	Бруто изложеност	Исправка вредности	Нето изложеност
Недоспела потраживања од купаца	70.385		70.385
Доспела, исправљена потр.од купаца		(8.314)	(8.314)
Доспела, неисправљена потр. од купаца	58.304		58.304
	128.689	(8.314)	120.375

Недоспела потраживања од купаца

Недоспела потраживања исказана на дан 31. децембра 2008. године у износу од 129.872 хиљаду динара (31. децембар 2007. године: 70.385 хиљада динара) највећим делом се односе на потраживања од купаца по основу продаје робе. Ова потраживања доспевају углавном у року од 60 дана након датума фактуре, у зависности од уговорених рокова плаћања. Просечно време наплате потраживања у 2008. години износи 75 дана (2007. године: 93 дана).

Управљање обавезама према добављачима

Обавезе према добављачима на дан 31. децембра 2008. године исказане су у износу од 497.613 хиљаде динара (31. децембра 2007. године: 344.761 хиљаде динара) при чему се највећи део, односи на обавезе по основу набавке робе и услуга. Добављачи не зарачунавају затезну камату на доспеле обавезе, при чему Предузеће доспеле обавезе према добављачима, сагласно политици управљања финансијским ризицима, измирују у уговореном року. Просечно време измирења обавеза према добављачима у периоду 2008. године износи 215 дана (у току 2007. године 211 дана).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ
31. децембар 2008. године

ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примењени за прерачун девизних позиција биланса стања у динаре, за поједине главне валуте су били следећи:

	<u>2008.</u>	<u>2007.</u>
USD	62.9000	53.7267
EUR	88.6010	79.2362
GBP	90.8635	107.3080
CHF	59.4040	47.8422

ZAKONSKI ZASTUPNIK

A handwritten signature in black ink, appearing to be "Kosta", written over a horizontal line.